

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 20/1978-79 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag om allmänna vatten- och avloppsverk.

Över ovannämnda framställning har landstinget inbegärt lagutskottets yttrande och får utskottet, som i ärendet såsom sakkunniga hört stadsdirektören Lars Lönnqvist och extra lagberedningssekreteraren Sigurd Lindwall, värdsamt anföra följande.

Landskapsstyrelsens framställning bygger i stort sett på regeringens proposition nr 7 till 1976 års riksdag med förslag till lag om allmänna vatten- och avloppsverk. Den nya lagstiftningen kommer tydligen främst att få betydelse för stads- eller byggnadsplaneområden eller eljest områden med tätbebyggelse. På grund härav och även av andra orsaker har utskottet sett ett samband mellan denna lag och byggnadslagen. För att vinna tid, som erfordras i synnerhet för Mariehamns stad att omarbota och förnya avtal och anvisningar till utgången av innevarande år, har utskottet emellertid beslutat att låta lagförslaget gå vidare utan direkt anknytning till landskapsstyrelsens framställning nr 16.

Landskapsstyrelsen har i några paragrafer strukit meningar som ingår i rikets lag. I ett par fall har lagutskottet infört i landskapslagen stadganden som sålunda utelämnats. Enligt 3 § skall vatten- och avloppsverks verksamhetsområde bestämmas av vederbörande kommuns fullmäktige. Angivande av detta område innebär betydande rättsverkningar såväl för verket som för dem som ansluter sig. Till undvikande av eventuella missförstånd bör här noteras, att även om huvudregeln är att stads- eller byggnadsplanerat område i kommun skall utgöra verksamhetsområde för allmänt vatten- och avloppsverk, denna regel dock ingalunda är lagfäst. Inte heller har verksamhetsområdet direkt begränsats till områden med tätbebyggelse. Landskapsstyrelsens framställning upptager överhuvudtaget inga begränsningar av ett verksamhetsområde. I rikets lag stadgas dock, att ett verksamhetsområde skall vara ändamålsenligt och sådant att vattenanskaffning och avloppsreglering kan ordnas och skötas ekonomiskt tillfredsställande inom området. Med tanke på våra små kommuner, där även mindre grupper i vissa situationer kan tillkomma möjligheter att genomdriva sina önskemål, har lagutskottet ansett det befogat att införa denna begränsning av möjligheterna att påyrka fastställande av verksamhetsområde för vattenanskaffnings- eller avloppsverk. Det sagda gäller naturligtvis också då ett fullmäktige skall godkänna och fastställa gränserna för verksamheten för ett redan förefintligt icke-kommunalt vatten- eller avloppsverk. Verksamhetsområdet får då icke utvidgas så att vattenanskaffningen icke längre kan skötas ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande.

Lagförslagets 5 § har förorsakat utskottet vissa tolkningssvårigheter. Stadgandet är oklart formulerat och konsekvenserna svåra att förutse. "När sanitära skäl eller behovet hos en större grupp av konsumenter eljest så kräver....." är kommun skyldig att på ett eller annat sätt ordna vattenanskaffning och avloppsreglering. Utskottet har, trots kontakter i saken med Kommunförbundet i Helsingfors, icke förmått klarlägga vem som skall fatta det avgörande beslutet beträffande "sanitära skäl" eller vad som avses med "en större grupp av konsumenter". Enligt uppgifter som utskottet fått torde inte den här frågan vara löst i riket heller, åtminstone inte tillsvidare. Landskapsstyrelsens förslag till 5 § 2 mom. är mera kortfattat än rikets motsvarande stadgande. Eftersom just detta moment eventuellt kan bli föremål för tolkningar och diskussioner på riksplanet, har lagutskottet ansett det vara motiverat att här föreslå en lagtext, som mera exakt skulle motsvara innehållet i rikets lag.

Varje fastighet belägen inom verksamhetsområdet för ett allmänt vatten- och avloppsverk är berättigad till anslutning till verket. Avsikten har dock varit, att fastighetsägaren skall gå fram med egna ledningar till en punkt där anslutning till verkets ledningsnät kan ske. Inom områden med stads- eller byggnadsplan kommer avsaknaden av närmare precisering av begreppet "omedelbar närhet" knappast att förorsaka svårigheter men utanför sådana områden kan det i vissa fall bli fråga om betydande avstånd. Enligt rikets lag får allmänt vattenverk i sådana fall inte förlägga närmaste anslutningsmöjlighet längre bort än 100 meter från närmaste byggnad som skall anslutas till ledningsnätet. Även om utskottet insett att ett sådant stadgande kan leda till återhållsamhet vid fastställandet av ett verksamhetsområdes gränser, har utskottet ändock i konsumenternas intresse infört i lagförslaget samma stadgande som i rikets lag.

Enligt lagförslagets 11 § kan ägare till allmänt vattenverk utfärda allmänna bestämmelser om anslutning till verket. Utskottet har emellertid erfarit, att allmänna bestämmelser utfärdas särskilt för anslutningen till verket och särskilt för rätten att tillgodogöra sig den service verket är avsett att erbjuda. Den ena gruppen av bestämmelser kan revideras skilt från den andra gruppen. Det allmänna vattenverket bör också ha rätt att ställa vissa krav på konsumenterna. Landskapsstyrelsens framställning upptar inte denna möjlighet men däremot rikets lag. Lagutskottet har justerat 11 §.

I 58 § landskapslagen om hälsovården stadgas om skyldigheter att ansluta fastighet till allmän vattenledning och i 67 § skyldigheten att ansluta fastighet inom stadsplane- eller byggnadsplaneområde till allmänt avlopp.

Under hänvisning till ovanstående förelägger lagutskottet vördsamt till antagande följande

L a n d s k a p s l a g
om allmänna vatten- och avloppsverk.

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1-2 §§.

(Likasom landskapsstyrelsens framställning).

3 §.

Med allmänt vatten- och avloppsverks verksamhetsområde avses det område, inom vilket verket har ordnat eller skall ordna vattenanskaffning och avloppsreglering. Verksamhetsområdet bestämmes av kommunens fullmäktige. Verksamhetsområdet skall vara ändamålsenligt och sådant, att vattenanskaffning och avloppsreglering inom detta kan ordnas och skötas ekonomiskt tillfredsställande.

4 §.

(Likasom landskapsstyrelsens framställning).

5 §.

(1 mom. likasom landskapsstyrelsens framställning).

Om sanitära skäl eller behovet hos en större grupp av konsumenter eljest så kräver, skall kommunen ansvara för att åtgärder vidtages för ordnande av vattenanskaffning och avloppsreglering antingen på åtgärd av allmänt vatten- och avloppsverk, som är verksamt inom kommunen eller på annat lämpligt sätt.

6-8 §§.

(Likasom landskapsstyrelsens framställning).

9 §.

Allmänt vatten- och avloppsverk skall för varje fastighet, som anslutes till verkets vatten- och avloppsledningsnät, bestämma särskilda förbindelsepunkter, vilka skall vara belägna i fastighetens omedelbara närhet, om ej synnerligt skäl föranleder annat. På område, för vilket stads- eller byggnadsplan icke har fastställts, får förbindelsepunkt icke förläggas längre bort än etthundra meter från närmaste byggnad som skall anslutas till ledningsnätet.

(2 mom. likasom landskapsstyrelsens framställning).

10 §.

(Likasom landskapsstyrelsens framställning).

11 §.

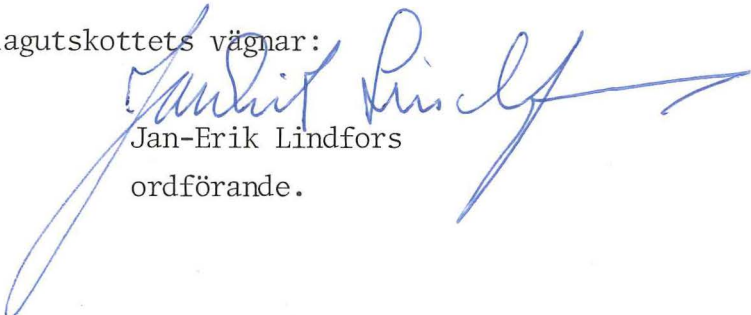
Ägare av allmänt vatten- och avloppsverk kan utfärda allmänna bestämmelser såväl om anslutningen till verket som om villkoren för rätten att ~~fä~~ utnyttja den service verket erbjuder. Bestämmelserna skall utformas så, att de är opartiska i fråga om dem som ansluter sig till verket och så, att dessas möjligheter att tillgodogöra sig de tjänster som verket tillhandahåller icke oskäligt begränsas eller försvåras.

12-19 §§.

(Likasom i landskapsstyrelsens framställning).

Mariehamn den 28.12 1978.

På lagutskottets vägnar:

Jan-Erik Lindfors
ordförande.

Närvarande i utskottet: ordföranden Lindfors, viceordföranden Andersson (delvis), ledamöterna Roald Karlsson, Erik Sundberg och Göran Bengtz (delvis) samt ersättarna Stig Dahlén (delvis) och Mirjam Öberg (delvis).